O perspektywach wymiaru sprawiedliwości w Polsce po raz drugi

- **O stanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce rozmawiali uczestnicy konferencji zorganizowanej w formie hybrydowej 5 listopada w Warszawie.**
- **Organizatorami byli Naczelna Rada Adwokacka, Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych NRA oraz Komisja Praw Człowieka NRA.**
- **To była druga część debaty zapoczątkowanej 20 listopada 2021 r. , pod hasłem „Wymiar sprawiedliwości w Polsce – perspektywa przyszłości”.**
- **Patronat nad konferencją objął Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, zaś patronat medialny – portal prawo.pl.**

Konferencja przyjęła formę hybrydową – uczestniczy mieli możliwość partycypacji osobistej w Warszawie, jak również dostępna była transmisja za pośrednictwem platformy ZOOM oraz portalu YouTube. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, zarówno wśród uczestników wybierających tradycyjną formę, jak i - przede wszystkim - tych biorących udział zdalnie: ich liczba w szczytowym momencie wynosiła ponad 500.

Konferencja otwarta została przez adwokat Dorotę Kulińską, dyrektor Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych NRA, oraz adwokat Natalię Klimę-Piotrowską, przewodniczącą Komisji Praw Człowieka przy NRA, które powitały prelegentów w tym, m.in. prof. dr. hab Ewę Łętowską czy prof. dr. hab. Roberta Grzeszczaka, moderatorów oraz gości obecnych na sali – członków adwokatury oraz przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości.

Wśród uczestników konferencji byli m.in. adw. Stanisław Rymar, prezes NRA w latach 2001-2007, prof. Stanisław Biernat, sędzia i wiceprezes Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, posłanka Kamila Gasiuk-Pihowicz, adw. Ewa Stawicka, redaktor naczelna czasopisma Adwokatury Polskiej „Palestra”, prof. Wojciech Popiołek, przewodniczący Społecznej Komisji Kodyfikacyjnej, adw. Przemysław Stęchły, przewodniczący Zespołu ds. opracowania projektu zmian w Zbiorze Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu.

Online udział brali m.in. : Stanisław Zabłocki, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, adw. Ryszard Kalisz, członek NRA.

Następnie głos przekazany został Prezesowi Naczelnej Rady Adwokackiej, adw. Przemysławowi Rosatiemu, który podziękował organizatorom oraz podkreślił znaczenie i aktualność dyskutowanej tematyki. Prezes NRA wyraził także nadzieję, że przyszłoroczna edycja wydarzenia może pozwolić na spojrzenie w przyszłość z optymizmem.

Po części otwierającej wydarzenie, rozpoczął się pierwszy z paneli zatytułowany „Test niezależności i bezstronności sędziego”, podczas którego referaty wygłosiła prof. dr hab. Ewa Łętowska oraz prof. dr. hab. Włodzimierz Wróbel. Za moderację dyskusji odpowiedzialny był dr hab. Mikołaj Małecki. Po wystąpieniach prelegentów odnoszących się do zagadnień takich, jak wyłączenie sędziego z perspektywy testu niezależności czy też poprawność obsadzenia składów sędziowskich, nastąpiła dyskusja. W jej ramach poruszone zostały kwestie takie, jak chociażby praktyczne aspekty wykonywania testu niezależności sędziego przez profesjonalnych pełnomocników. Po interesującej i wielowątkowej wymianie poglądów pomiędzy uczestnikami nastąpiła krótka przerwa.

Drugi z paneli odnosił się do szerokorozumianych kwestii relacji prawa i orzecznictwa europejskiego w kontekście kryzysu systemu sądownictwa. Pierwsze z wystąpień wygłoszone została przez prof. dr. hab. Roberta Grzeszczaka i stanowiło podsumowanie dotychczasowego orzecznictwa TSUE oraz

sądów powszechnych skupiających się na węzłowych zagadnieniach reformy wymiary sprawiedliwości.

(**pobierz konspekt wystąpienia**)

Drugi z referatów pt. „Wykonanie wyroków ETPCZ stwierdzających naruszenie prawa do niezależnego i bezstronnego sądu. Doświadczenia Islandii i polskie perspektywy" wygłosiła dr. hab. prof. UJ Dobrosława Szumiło-Kulczycka.

Zarówno w Islandii jak i w Polsce doszło do zakwestionowana bezstronności i niezależności sędziów ze względu na wady procedury ich powołania. Prof. Szumiło-Kulczycka przedstawiła różnice między Islandią a Polską w kwestii sądownictwa: Islandia - 4 sędziów, kilkaset decyzji procesowych; pełna wola współpracy rządu Islandii i szukanie konstruktywnych dróg wyjścia. Wykonanie rozstrzygnięcia o charakterze indywidualnym. Podjęte środki charakter ogólnym: dymisja MS, powstrzymanie się sędziów od orzekania na czas trwania postępowania przed Wielką Izbą, poddanie się przez sędziów, których status został zakwestionowany nowej procedurze powołania, wprowadzenie możliwości złożenia przez strony innych postępowań w których brali udział sędziowie, których niezależność została zakwestionowana, wniosków o wznowienie postępowania, przyjęcie, że test niezależności ustanowiony w sprawie Guðmundur Andri Ástráðsson będzie stosowany w podobnych sprawach przez islandzkie sądy krajowe.
Polska - 2325 sędziów; miliony decyzji procesowych; brak akceptacji rozstrzygnięć ETPCz w zakresie stwierdzonego braku bezstronności i niezależności sędziów. Niewykonywanie rozstrzygnięć indywidualnych. Brak woli podjęcia działań naprawczych o charakterze ogólnym, pogłębianie kryzysu.

(**pobierz konspekt wystąpienia**)

Moderatorka, dr Zuzanna Kulińska-Kępa, otworzyła dyskusję, którą rozpoczęła się od stanowiska byłego prezesa NRA – sędziego Stanisława Rymara, opisującego doświadczenia związane z wykonywaniem mandatu sędziego z perspektywy nieprawidłowego składu sędziowskiego. Z pytaniem do dr hab. prof. UJ Szumiło-Kulczyckiej zwróciła się dr hab. Dorota Pudzianowska, która poprosiła o wskazanie czy dotychczasowe orzecznictwa ETPCz zawiera jakiekolwiek wskazówki dotyczące możliwych rozwiązań. W odpowiedzi na jedno z pytań, które padło spośród osób uczestniczących stacjonarnie w wydarzeniu, prof. Grzeszczak zaznaczył, że w obrocie funkcjonują orzeczenia i ustawy stojące w sprzeczności z prawem UE.

Tematyka ostatniego z paneli oscylowała wokół problematyki postępowań – zarówno cywilnych, jak i karnych. Rozpoczął się on analizą dotyczącą spłaszczenia obecnej struktury sądownictwa i jej wpływ na wymiar sprawiedliwości przeprowadzoną przez dr hab. Andrzeja Olasia.

(**pobierz konspekt wystąpienia**)

Następnie dr. hab. prof. UW Tadeusz Zembrzuski wprowadził gości w problematykę notarialnego nakazu zapłaty, zaś część merytoryczna panelu zwieńczona została wystąpieniem dr. hab. prof. UG Sławomira Steinborna, które nosiło tytuł „Kształt sądownictwa karnego w obliczu kolejnego etapu tzw. reformy wymiaru sprawiedliwości – dwa szczeble pod nadzorem prokuratury?".

(**pobierz konspekt wystąpienia - prof. Zembrzuski**)

(**pobierz konspekt wystąpienia prof. Steinborn**)

Następnie moderatorka panelu dr. hab. Dorota Pudzianowska zachęciła gości do zadawania pytań i rozpoczęła dyskusję od wątpliwości wyrażonej przez dr hab. prof. UJ Dobrosławę Szumiło-Kulczycką dotyczącej zakresu uprawnień przysługujących Prokuratorowi Generalnemu.

W dalszej kolejności głos zabrała adwokat Dorota Kulińska i zadała pytanie odnoszące się do możliwości działań, które mogłyby zostać podjęte przez przedstawicieli adwokatury w celu poprawy obecnego stanu rzeczy.

Kontynuując debatę posłanka Kamila Gasiuk-Pihowicz przedstawiła swoje spostrzeżenia dotyczące sesji z perspektywy polityczki oraz adwokatki niewykonującej zawodu. W dalszej części z pytaniem zwrócił się adwokat Arkadiusz Slisz, który poprosił panelistów o ustosunkowanie się do efektywności i spójności procedowanych reform. Sesja pytań zamknięta została przez wątpliwości wyrażone przez adwokata Jędrzeja Sokoła dotyczące pozytywnych aspektów reform.

W ramach podsumowania, głos zabrał ponownie prezes NRA Przemysław Rosati wyrażając wdzięczność za organizację i uczestnictwo. Prezes Rosati zauważył, że dyskusja miała charakter niezwykle praktyczny. Nadto przypomniał, że należy pamiętać o tym, że to człowiek powinien znajdować się w centrum wymiaru sprawiedliwości żywiąc tym samym obawę, że system ten może niedługo przestać działać.

Pointując swoje wystąpienie podkreślił, że na prawnikach ciąży obowiązek dbania o dobro wymiaru sprawiedliwości.

Następnie formalnie zamykając wydarzenie adwokat Dorota Kulińska raz jeszcze podziękowała prelegentom i uczestnikom, zaznaczając, że pomimo złego stanu wymiaru sprawiedliwości, prawnicy jednoznacznie wyrażają swoje wątpliwości i opowiadają się za koniecznością zmian.

Konferencja była transmitowana, nagranie można obejrzeć pod linkiem:

ADWOKATURA
POLSKA

ADWOKATUR
POLSKA

ADWOKATURA
POLSKA

ADWOKATURA
POLSKA

ADWOKATURA
POLSKA

ADWOKATURA
POLSKA